

HET WOORD VAN DE WEEK

20e jaargang nr. 36 4 september 1967

Orgaan van DE HUMANISTISCHE LUISTERKRING

administratie
postbus 114, Utrecht
tel. 030-24641
postgiro 58

abonnementsprijs f 6,— per jaar
buitenland f 7,50 per jaar
voor België f 6,50
losse nummers f 0,50
verschijnt wekelijks

Weer op zondag

Goed nieuws voor de lezers van dit blad en voor hen niet alleen; vanaf 1 oktober a.s. komen de wekelijkse radio-uitzendingen van het Verbond op zondagmorgen van 9.45 tot 10.00 uur. Op dezelfde zender als AVRO en VARA, voor de resterende maanden in 1967 dus op Hilversum I. We gaan met de viermaandelijke zenderwisseling mee.

Daarmee zijn we dan op de dag en de tijd teruggekomen, die in vorige jaren bewezen heeft een grote luisterdichtheid te hebben en node gemist werd. Aansluitend op het programma van de VARA, zoals voorheen gebruikelijk met de rubriek „Geestelijk leven”, jarenlang door deze omroeporganisatie in samenwerking met het Verbond gebracht.

Men zal zich nog wel herinneren, dat het verleden jaar een heel droeve zaak is geweest. Op het uiterste nippertje kregen we van de toenmalige minister eigen zendtijd en wel tien minuten per week. Dat was ongeveer een derde van wat we verwacht hadden, maar na tegen deze „fooi” geprotesteerd te hebben, besloot het hoofdbestuur in afwachting van betere tijden en handhaving van alle bezwaren er voorlopig mee accoord te gaan. Inmiddels hadden de omroeporganisaties en de Ned. Radio Unie al het winterschema opgesteld en geen rekening gehouden met die 10 minuten van ons. Dat konden ze ook niet, maar aangezien we wel een plaats moesten hebben is die met veel geschuif op de maandagavond, een nogal ongelukkige tijd, ingeruimd. Dat heeft de hele maand oktober '66 in beslag genomen, en er is veel gerekend en veel geconfeerd, maar eindelijk was het voor elkaar. We hebben ook toen in de bespreking met de N.R.U. gezegd, dat we, met handhaving van onze eis op de zondagmorgen, mee zouden doen.

Bij wijze van troostprijs en als kerstpresentje kregen we eind vorig jaar van Minister Mej. Klompé, na advies van de Radioraad, er nog 5 minuten bij, een vooruitgang, maar nog steeds minder dan we willen. Die extra 5 minuten brachten natuurlijk en zeker op dat ogenblik, de mensen bij de N.R.U. die de zaak moesten inpas-

sen opnieuw tot wanhoop. Een oplossing werd gevonden door tijd voor ons in te ruimen in het N.R.U.-programma op de andere zender op de vrijdagavond. Op 3 februari van dit jaar zijn we toen begonnen met onze rubriek „kort commentaar”.

Bij de opstelling van het nieuwe schema, dat op 1 oktober gaat werken, was vanaf het begin rekening gehouden met onze eis, weer op de zondag terug te komen. En het is misschien wel goed even te vermelden, dat daarover bij alle zendgemachtigden eensgezindheid bestond. Er waren wel bezwaren, maar van meer programmatische aard, n.l. dat men in radiokringen meent dat er al genoeg gepraat wordt. Er werden ook wel eens andere woorden voor gebruikt, maar die drukken we in dit nette blad niet af.

Nadat na maandenlang gereken en gepraat de zaak rond was, zorgde ook deze minister voor een verrassing, door aan zeven nieuwe zendgemachtigden zendtijd te geven. Men heeft over het misbaar, dat daardoor in vele kringen werd veroorzaakt genoeg kunnen lezen om er hier nog eens over te beginnen. Maar daardoor kon men opnieuw het zendschema, met veel moeite tot stand gekomen, gaan wijzigen. En wij hadden als H.V. enige angst, dat die veranderingen opnieuw onze uitzending op de zondag in gevaar zou brengen. Maar, ook dit dient vermeld te worden, dat tijdstip van 9.45 tot 10.00 uur bleef voor ons gereserveerd en niemand heeft er aan gepeuterd. Waarvan gaarne akte.

Terug dus naar de zondag en daarmee wordt ook voldaan aan de wens van veel luisteraars, die al lang vergeten waren dat die uitzendingen van vroeger VARA-uitzendingen waren in samenwerking met het Verbond. Nu is het eigen tijd van het H.V. Het betekent wel, dat we die vijf minuten op de vrijdagavond op het andere net vaarwel moeten zeggen, want we hebben nog maar 15 minuten en die gaan we elke zondag opmaken. Intussen gaan we door met zo af en toe de bevoegde instanties er aan te herinneren, dat we nog niet hebben wat we willen. Zo zijn we nu ook wel weer.

Th. W. Polet

Doe het zelf

Het wordt hoe langer hoe meer gewoonte om allerlei werk dat we vroeger voor ons lieten doen, zelf te gaan doen. Dat houdt tegelijkertijd in, dat het werk dat wij vroeger voor een ander deden, nu door die ander zelf gedaan wordt.

Er zijn natuurlijk allerlei redenen waarom het zelf doen zo toeneemt. Of de belangrijkste reden is dat dit zelf doen goedkoper is vraag ik mij wel eens af. Dat zal wel veel afhangen van de handigheid van de zelfdoener. Want als ik zie hoeveel apparatuur zo'n doe-het-zelfer zich in de loop van de jaren aanschafft, dan raak ik over het voordeel wel aan het twifelen. In plaats van nu zijn geld te besteden aan het klaar gekochte artikel, betaalt de hartstochtelijke doe-het-zelfer zijn geld voor gereedschap en mooie apparaten.

Maar over de economie wilde ik het niet hebben. Ik geloof nl. dat een zeer belangrijke, zo niet de belangrijkste, reden voor dat zelf doen niet een economisch motief is, maar een menselijk. Het menselijke motief dat iemand ertoe beweegt zelf iets tot stand te brengen, zelf iets te maken dat de voldoening geeft van het zelf gemaakt te hebben. Dit menselijke motief is, neem ik aan, zo oud als de wereld. Wij kunnen het dagelijks waarnemen en wel in het bijzonder bij onze kinderen. Zelfs de baby probeert de zuigfles in zijn handen te nemen, ook al houdt moeder die fles echt goed in zijn mondje. Krijgt de kleuter pap of ander voedsel, dan probeert hij zelf de lepel in handen te krijgen; hij wil het zelf doen. Nu heb ik van de psychologie van de baby en de kleuter niet zo veel verstand. Misschien heeft het zelf willen lepelen wel een heel andere reden, of voor een groot deel een andere reden dan het „zelf willen doen”.

Maar bij het groter wordende kind lijkt mij de ontwikkeling tot zelfstandigheid en tot zelf willen doen duidelijk waar te nemen. Wat mijn kinderen betreft spreek ik dan echt uit ervaring. Mensenkinderen, we beleefden hele drama's als we dat zelf doen tegenwerkten!

Een goede opvoeder zal trouwens dat zelf doen in de hand werken en het kind ertoe aanzetten als het van nature misschien wat te lui is om zelf het initiatief te nemen. In de opvoeding wordt het waardevolle van het zelf doen echt wel ingezien.

Maar die opvoeding gaat tot op veel oudere leeftijd door en ook dan zien we dat zelf doen tot betere resultaten leidt dan voorkauwen of het initiatief uit handen nemen. Ik geef u daarvan een voorbeeld uit de praktijk. Als ergens in het bedrijfsleven tot een reorganisatie wordt besloten, dan kan degene die de opdracht daartoe krijgt bij wijze van spreken achter zijn schrijftafel wel bedenken hoe het resultaat dat hij bereiken wil er uit moet zien. Dat is een kwestie van inzicht en vakkennis.

Maar als hij zijn plan klaar heeft, dan beginnen de moeilijkheden pas goed, want hoe krijgt hij het uitgevoerd? Als hij dan naar zijn medewerkers gaat en ze precies vertelt hoe hij de gang van zaken wil veranderen, dan kan hij er vaak van op aan, dat er met heel veel tegenzin aan begonnen zal worden. Tegenzin die dikwijls zelfs neerkomt op tegenwerking en in het uiterste geval op sabotage.

Men wil die reorganisatie niet voorgeschreven krijgen, dat tast de eigenwaarde aan. En ze hebben gelijk! Niet voor niets hebben we zo'n hekel aan „Befehl ist Befehl”. U en ik en wij allemaal

willen weten waarom het zo moet en waarom de oude werkwijze veranderd moet worden. We willen weten wat de uiteindelijke bedoeling is en we willen er op zijn minst een woordje in mee praten.

Wil zo'n reorganisatie echt slagen, dan moeten de medewerkers het zelf doen. Daarom moet degene die het plan gemaakt heeft niet zo maar gaan regelen, maar moet hij er over van gedachten wisselen met de medewerkers in het bedrijf. Sterker nog, degene die de reorganisatie bedacht heeft moet eerst alleen maar in vage bewoordingen, als het ware vragenderwijs bespreken, waar hij heen wil. Hij moet de anderen uit hun tent lokken om zelf met voorstellen te komen. Hij moet de anderen laten mee denken en zich beperken tot een beetje richting aangeven. Ook al weet degene die het plan gemaakt heeft, bliksems goed waar hij heen wil, hij zal toch pas succes hebben als de anderen, die hij voor de uitvoering erbij nodig heeft, er zelf enthousiast voor zijn. De plannenmaker moet het hebben van het zelf doen van de anderen.

Dat zelf doen is een van de vele kanten die mij zo aantrekken in het moderne humanisme. Dat begint al bij de doelstelling van het Humanistisch Verbond waarin onder meer staat: „Het humanisme eist de voortdurende bereidheid zich in denken en doen redelijk te verantwoorden.”

De eigen verantwoordelijkheid, het niet voorgeschreven krijgen wat ik wel moet doen en wat ik moet laten; hoe ik over iets moet denken; welke boeken ik mag lezen en welke niet; welke film ik mag zien en welke niet; of ik televisie mag hebben of niet; kortom het ondogmatische kenmerk van het moderne humanisme, dat doet een beroep op de doe-het-zelf-instelling die naar mijn overtuiging een voor ieder mens belangrijk menselijk motief is. Ik zou haast willen zeggen dat er, evenals in het bedrijfsleven, waarvan ik zo even een voorbeeld aanhaalde, geen reorganisatie van onze staatkundige, zowel als geestelijke samenleving mogelijk is, zonder doe-het-zelf.

U vindt dat natuurlijk ook terug in de geestelijke verzorging vanwege het Humanistisch Verbond. Ook in het humanistisch vormingsonderwijs waarover enkele weken geleden voor deze microfoon is gesproken door Mevrouw Varkevisser-de Boer. Aan die toespraak ontleen ik in dit verband het volgende: „We proberen de jongere aan het denken te krijgen. Denken niet alleen met zijn hersens, maar ook met zijn hart”. En verder: „Niet om hem onze antwoorden op te dringen, maar om hem te helpen in de wildernis die het leven hem aanbiedt, zijn eigen weg te vinden”.

En wat die geestelijke verzorging betreft, daarbij staat voorop dat het niet de Humanistische raadsman is die de moeilijkheden oplost voor degene die zich tot hem of haar wendt. Neen, die geestelijk raadsman zal alleen maar erop uit zijn om te bereiken dat de man of de vrouw met wie hij te maken heeft, zelf de oplossing vindt. Hij zal, eigenlijk net als die organisator waarover ik het zoeven gehad heb, hoogstens wat richting aangeven, wat lijn in het gesprek brengen, hij zal de ander helpen om zichzelf te helpen. Dat is de grondslag van de humanistische geestelijke verzorging. Daarbij wordt een beroep gedaan op dat menselijke motief, doe-het-zelf, dat de achtergrond en de titel is van dit praatje.

Zo vat het Humanistisch Verbond ook het jeugd-

en jongerenwerk op. Op de grondslag van zelf doen werken ook de gespreksgroepen in het humanistisch vormingscentrum voor militairen in Driebergen. De samenleving heeft behoefte aan doe-het-zelvers, niet aan volgelingen en slaafse napraters.

Onlangs is mijn oudste dochter getrouwd en door dat huwelijk begonnen zij en haar man dus te bouwen aan de kleinste kern in onze samenleving, aan een gezin. Bij die gelegenheid heb ik geen lange toespraak gehouden, ik heb niet geciteerd uit boeken over het huwelijk, hoewel daarover veel geschreven is. Ze moeten die boeken, als ze dat willen, zelf maar lezen. Ik heb mij ertoe beperkt erop te wijzen dat het huwelijk een werkstuk is waarvoor degenen die het opzetten zelf de verantwoordelijkheid hebben. Evenals de doe-het-zelvers zullen de echtelieden, figuurlijk gesproken, zich wel eens met

de hamer op de duim slaan. Misschien krijgen zij zelfs wel eens de opwelling om het werkstuk tegen de muur te gooien.

Maar als ze goede doe-het-zelvers zijn, zullen ze zo nodig steeds opnieuw beginnen, zich hun eigen mogelijkheden en beperkingen bewust zijn, en doorwerken totdat ze een werkstuk volbracht hebben waarop ze trots kunnen zijn, een gelukkig huwelijk. Niet afhankelijk van de raad van anderen, maar zelf gebouwd, rijk door eigen ervaring in voor- en tegenspoed.

Ook in het geestelijk leven een doe-het-zelver zijn, dat lijkt mij een van de vele grondslagen van het moderne humanisme.

De daarbij nodige steun en het geestelijk gereedschap is te vinden en te verkrijgen door aansluiting bij het Humanistisch Verbond, waarin deze doe-het-zelvers zich verenigd hebben.

J. BIJLEVELD

Kort kommentaar Uitzending van vrijdag 1 september 1967.

„Wenst onbekend te blijven . . .”

Hoewel voor de meeste mensen de tijd van het met vakantie gaan al weer enkele weken voorbij is, toch is er voor hen die geen rekening hebben te houden met de schoolvakanties altijd nog de mooie rustige maand september. En dat er nog velen onderweg zijn kan men bij voorbeeld na gaan door de berichten die dagelijks door de ANWB-alarmcentrale de ether ingaan.

U kent ze wel, „de familie Vis, rijdend in een blauwe . . . (en dan volgt een automerk, maar reclame-maken mag nog niet) kentekennummer HG 25-16, waarschijnlijk verblijfhoudend ergens in Oostenrijk, wordt verzocht zich in verbinding te stellen met de ANWB-alarmcentrale in Den Haag, telefoon enz., enz.” En ofschoon „verblijfhoudend ergens in Oostenrijk” een erg vaak en rekbaar begrip is, was die familie Vis tenminste wel zo verstandig een briefje met het nummer en type van hun auto achter te laten bij familie of vrienden. Want let u maar eens op, hoe vaak men in deze oproepen niet hoort: „kenteken onbekend” . . . Met andere woorden, we trekken de deur achter ons dicht en gaan opgewekt of in de zenuwen het vakantie-avontuur tegemoet, wie doet ons wat?

Belachelijk, al die voorzorgen, er is genoeg om aan te denken, als je voor een paar weken het land verlaat, papieren voor je zelf en de andere gezinsleden en voor je auto, al dat pakken, in-kopen doen, regelen, de hond naar het asiel, de planten bij de burens . . . En als je dan ook nog precies aan iemand moet gaan uitleggen welke route je denkt te volgen, welke de bijzonderheden van je wagen zijn . . . Hè nee, zeg, iedereen in de familie is goed gezond, wat kan ons nou gebeuren? We gaan een zorgeloze tijd tegemoet, hopen een poosje uit de dagelijkse sleur te raken, nee, aan narigheden denken we liever maar niet.

Als er al gedacht en geredeneerd wordt . . . De meesten schijnen er niet eens bij stil te staan wat er gebeuren kan, niet alleen met hen die achterblijven, maar ook met hen die zo juist blijmoedig vertrokken! Ze gaan, gewoon, gezellig op reis en daarmee uit. Typerend voor de vakantie-tijd, typerend toch ook wel voor de tijd waarin we leven. „Wat doet het er allemaal toe?” „Ons kan niks gebeuren!” Zinnetjes die een heleboel mensen in de mond bestorven liggen. We hebben het alle-

maal redelijk goed en soms lijkt het wel alsof één van de gevolgen daarvan is, het niet zo nauw meer nemen met verantwoordelijkheid tegenover je zelf, je gezin, de anderen, je werk.

In vele sectoren — zo schijnt het tenminste — zijn er nog baantjes genoeg; men ziet het ook in het verkeer, waar het parool van „de meeste lef heeft voorrang” opgeld doet en men iedere dag weer kan vaststellen hoe dikwijls men alleen met zich zelf rekening houdt; het geld wordt vlotter uitgegeven en elke keer wordt er wel weer een nieuw luxe-artikel zo gepropageerd, dat men zich liever in de schulden steekt dan er nog langer van verstoken te moeten blijven.

Maar om terug te komen op die berichten van de ANWB-alarmcentrale, behalve een kant van zorgeloosheid, van een nogal onverantwoord idee van „ons kan niks gebeuren” zit er misschien nog een andere zijde aan. Eén die ook te maken heeft met „hoera, we hebben vakantie, wij trekken ver weg en niemand kent ons meer! . . . Niemand om te zeggen: „juffrouw Vis, wilt u even noteren? Dag meneer Vis, de chef heeft al naar u gevraagd” en mevrouw Vis hoeft niet vier keer per dag bij het schoolhek te staan omdat de kleintjes nog niet alleen naar school kunnen . . .

We duiken onder in die onbekendheid, we zijn anoniem en gebruiken hoogstens zo nu en dan het woord Hollanders om aan te duiden waar we vandaan komen. Het kan je enige identiteit zijn, soms dagen achtereen.

Geen naam, geen etiket, nergens bij horen. En dát is ook een symptoom van deze tijd, nergens bij willen horen, liever niet „gekend of herkend” willen worden, dan behoef je je ook nergens voor in te zetten of je dik over te maken. En wat hebben we daar in deze tijd een hekel aan . . . Je ergens dik over maken, een stukje van je vrije tijd geven aan een vereniging, een club, een politieke groepering, noem maar op . . .

We hebben de tv, we zitten warm en goed, met ons natje en ons droogje op tijd . . . Kortom, wie doet ons wat? We zien wel!

En daarom vrezen we dat de ANWB-alarmcentrale nog heel wat werk te verzetten krijgt om dié mensen op te sporen, die zo zorgeloos hun vakantie-tijd tegemoet trokken.

En zij niet alleen.

D. ROETHOF-ENSING

Filosofie

„De alledaagsheid begeeft zich in de haast van het bezorgen en geeft zich over aan de ketens van het moede, daadloze denken aan de dood. Deze wordt opgeschoven naar een later „eenmaal” en wel met een beroep op het zogenaamde algemene oordeel. Zo bedekt Men het eigenaardige van de zekerheid van de dood, dat hij elk ogenblik mogelijk is. Met de zekerheid van de dood gaat de onbepaaldheid van het moment van zijn intreden samen.”

Zo moet Martin Heidegger het gezegd hebben en dan in het Duits. Hij heeft nog veel meer gezegd en van de bladzijde daaruit die in ons orgaantje is overgenomen heb ik maar een gering percentage begrepen. Verscheidene zinnen waren, ook na herhaalde herlezing, voor mij het reinste Sanskriet. Ik kon dikwijls niet eens bevroeden, wat de filosoof er mee bedoeld zou kunnen hebben. Dat stemde mij droef, want er schijnen mensen te zijn die het allemaal wel begrijpen en het is nooit prettig te ervaren dat men ergens te dom voor is.

Maar de bovenstaande slotzinnen meen ik wel ongeveer gesnapt te hebben, behalve dan het allereerste stuk over de alledaagsheid die zich in de haast van het bezorgen begeeft.

Intussen ga je bij het lezen van zo'n artikel wel even denken: „Hoe staat het er bij mij voor?” Ik las „reeds het denken aan de dood geldt openlijk als laffe vrees”, maar daarvan wil ik mij niets aantrekken. Ik gaf mij dus over aan ketens van denken, maar ik gevoelde mij daarbij niet moede en om de drommel niet daadloos, gelijk het bestaan van het stukje, dat jij onder ogen hebt, aantoont.

Naar ik vermoed heeft Heidegger het opstel dat ik niet begrip op betrekkelijk jeugdige leeftijd geschreven. Volgens mijn ervaring kijk je dan wat luchtiger tegen het verschijnsel aan. Natuurlijk, oude mensen moeten dood, dat weet je wel. Maar oud is vijftig of zestig of nog meer jaren later en dat is nog onvatbaar ver weg. Wie echter zelf — en na korte tijd, slechts veertig of vijftig jaar — in de zone van het sterven is gekomen, gaat er anders over denken. Hij gaat eens denken over de prijs van een eezame lijkbezorging en leest de bepalingen van het weduwenpensioen er eens op na. Dat hoeft de levensvreugde niet te verminderen. Persoonlijk heb ik een lichtend voorbeeld aan de grootvader die ik hier al meer ten tonele heb gevoerd. Na zijn 85ste jaar wenste hij geen geld meer uit te geven aan kleding en schoeisel. Maar toen hij 89 jaar was gaf hij zacht en kalm de geest, nadat hij uiteen had gezet hoe hij de volgende zomer dacht te besteden. Zó lijkt het mij juist: je moet terdege voorbereid zijn, maar er niet op rekenen.

Het artikel van Heidegger kwam mij onder de ogen even nadat mijn echtgenote en ik elkaar hadden gelukgewenst met de eerste verjaardag van onze jongste kleindochter. Wij hebben haar nog niet vast kunnen houden, omdat zij zich momenteel op het zuidelijk halfrond bevindt, maar de foto's, films en de brieven gewagen van een wolk van een kind. Haar te verwachten levensduur zou in ons land nu nog 71,4 jaar zijn, zodat zij statistisch in december 2038 aan het einde zal zijn. Dat zal ik niet meer beleven, tenzij ik als-nog emigreer naar het Kaukasusgebied, hetgeen onwaarschijnlijk moet heten. Als ik blijf waar ik ben heb ik statistisch nog 16,3 jaar te goed. Eind 1983 zal Josje dus vernemen, dat haar grootvader gestorven is, maar dat zal haar niet veel doen, als ons contact niet inniger wordt dan het thans is. Zij is dan goed zeventien jaar en heeft ongetwijfeld andere zaken aan haar jonge hoofd.

Als wij nu even aannemen, dat de wereld niet bezocht zal worden door grote calamiteiten, dan is Jos in het jaar 2000 vierendertig jaar, een mooie leeftijd. Zij zal dan een struise vrouw zijn (vanwege de erfelijkheid, scharminkels zijn er niet in die familie) en er is een geredelijke kans dat zij op haar beurt een of meer kinderen zal hebben. Haar vader, die thans nog op 37 jaar mag rekenen, is gepensionneerd en rookt rustig zijn pijpje onder het zuiderkruis.

Over de stand van de welvaart en de techniek in het jaar 2000 zijn alle voorspellingen en bedenken zinloos. Als ik bedenk, wat ik zelf heb zien veranderen en overweeg, dat de ontwikkeling eenparig versneld haar weg schijnt te gaan, ben ik er niet rouwig om, dat ik niet alles behoeft te verwerken, wat voor Jos de gewoonste zaak van de wereld zal zijn.

Terzijde vermeld ik, dat een hier te lande wonende kleinzoon verleden week vol walging zei: „Ajakkies, mot ik alweer in die auto, het lijkt wel vakantie!”

Ik herlees nu de laatste zin van het citaat over de onbepaaldheid van het moment. Het is dus toch mogelijk, dat ik het jaar 2000 nog beleef. Wellicht zal ik dan nog moeten meehelpen een nieuwe burgemeester te kiezen. Welnu, ik zal dan slechts mijn stem geven aan de vent die mij over enkele jaren, vergezeld van de fanfare, namens de gemeente geluk komt wensen met mijn honderdste verjaardag. Want heeft niet Heidegger gezegd: „Het sterven dat wezenlijk onvervangbaar het mijne is, wordt in een publiekelijk voorkomend gebeuren uitgelegd, dat het Men overkomt, maar niet „mij”.” Voorlopig althans nog niet, naar ik hoop.

H.H.

uitzendingen van het humanistisch verbond

maandag 11 september 22.20 uur: A. Warburg: „Pappa, waarom gaan wij niet naar de kerk?” (Hilv. I)

vrijdag 15 september 22.25 uur: Kort kommentaar (Hilv. II)

maandag 18 september 19.40 uur: I. v. d. Willik: „Is dat nu werkelijk nodig?” (Hilv. I)

vrijdag 22 september 22.25 uur: Kort kommentaar (Hilv. II)

maandag 25 september 19.40 uur: M. G. Rood: „Een humanistische visie op het gezag. (Hilv. I)

TELEVISIEUITZENDING OP MAANDAG 11 SEPTEMBER

van 22.30 tot 22.45 uur: Nederland I „Mens in strijdkrachten”.

Naar aanleiding van het feit dat de humanistische geestelijke verzorging na een proefperiode van drie jaar, definitief in de strijdkrachten wordt opgenomen.